

ЖИТТЄВІ ЦИКЛИ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА, ПІДПРИЄМСТВА ТА ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Одне з попередніх досліджень автора було присвячено співвідношенню та взаємозв'язку понять «управління персоналом», «використання персоналу» [1, с.246-251]. На нашу думку, поняття «управління персоналом» більш широке, воно включає в себе і поняття «використання персоналу», співвідношення цих понять безпосередньо пов'язано з життєвим циклом персоналу на підприємстві, теоретичні засади характеристики сутності поняття «використання персоналу» обумовлюються змістом та етапами життєвого циклу персоналу промислового підприємства, який об'єктивно склався у сучасних технологічних, економічних та соціальних умовах функціонування підприємств.

Автором запропоновано власний перелік стадій (етапів) життєвого циклу персоналу на підприємстві [1, с.250] та власне визначення поняття *життєвого циклу персоналу підприємства*. Під *життєвим циклом персоналу підприємства* слід розуміти період часу здійснення процесу управління діяльністю персоналу на підприємстві з моменту його прийому на підприємство до моменту звільнення.

На наш погляд, процес управління охоплює всі етапи життєвого циклу персоналу на підприємстві, на відміну від цього, поняття «використання персоналу» охоплює тільки деякі етапи життєвого циклу персоналу підприємства. Ми вважаємо, що поняття життєвого циклу персоналу безпосередньо пов'язане з поняттям життєвого циклу підприємства.

Проведене дослідження показало, що науковці в своїх роботах розглядають життєвий цикл підприємства як послідовність етапів розвитку підприємства від зародження до зникнення, не пов'язуючи з ним поняття життєвого циклу продукції (робіт, послуг) підприємства, життєвого циклу персоналу підприємства, життєвого трудового циклу окремого працівника підприємства. Автор вважає, по-перше, що ці поняття тісно взаємопов'язані. По-друге, життєвий цикл підприємства взагалі не є класичною послідовністю етапів від зародження до зникнення, які йдуть строго послідовно одна за одною. На нашу думку, крива життєвого циклу підприємства є хвилеподібною, тобто в процесі своєї життєдіяльності підприємство може проходити етапи занепаду, кризи, потім знов повертатися на етап зростання, потім знов етап спаду і т. д. Тобто, підприємства проживають деякі етапи (стадії) життєвого циклу між стадією зародження та зникнення по декілька разів.

Слід відзначити, що життєві цикли галузі та підприємства також безпосередньо пов'язані між собою, занепад у галузі і на підприємствах, які в ній працюють, іноді можуть бути безпосередньо пов'язаними з життєвим циклом продукції, яку виготовляють підприємства галузі. Тому, на наш погляд, поняття життєвого циклу підприємства пов'язане з життєвим циклом продукції,

що виготовляється. Однак, закінчення життєвого циклу окремого виду продукції на окремому підприємстві не означає закінчення життєвого циклу підприємства. В разі впровадження підприємством інноваційного виду продукції, підприємство продовжує свій розвиток.

По-третє, слід зазначити, що у безпосередньому зв'язку з життєвим циклом підприємства знаходиться і життєвий цикл працівників підприємства. При цьому, потрібно відрізнити поняття життєвого циклу персоналу підприємства та поняття життєвого трудового циклу окремого працівника. Перше поняття пов'язане з життєвим циклом підприємства, друге – з життям окремої працездатної людини. Якщо життєвий цикл працівника на підприємстві в більшій мірі залежить від самого працівника та може знаходитись в слабкій залежності від життєвого циклу підприємства, то життєвий цикл персоналу підприємства безпосередньо залежить від того, на якій стадії циклу в сучасний момент знаходиться підприємство. Таким чином, життєвий цикл персоналу (працівників) підприємства настільки тісно пов'язаний з життєвим циклом самого підприємства, що, на нашу думку, відповідає стадіям життєвого циклу підприємства. Однак, саме персонал керує як життєвим циклом самого підприємства, так і життєвим циклом працівників підприємства, оскільки персоналу притаманна риса самоорганізації.

Отже, впродовж життєвого циклу підприємства аналогічно його стадіям будуть змінюватись стадії життєвого циклу персоналу підприємства, однак життєві цикли продукції можуть починатися та закінчуватися протягом життєвого циклу підприємства, тобто деякі види продукції можуть з'являтися, впроваджуватись у виробництво, виготовлятися підприємством та реалізовуватись на ринку деякий час, потім зніматись з виробництва у зв'язку зі зміною у споживчому попиті та, відповідно, зі змінами в кон'юнктурі ринку. На відміну від цього, життєвий цикл окремого працівника може тільки на деякий час перетнутись з життєвим циклом підприємства та продовжитись на іншому підприємстві (підприємствах). Тому ми можемо зробити висновок про хвилеподібний вигляд кривої життєвого циклу підприємства та життєвого циклу персоналу підприємства взагалі, впродовж якого можуть виникати також хвилеподібні криві видів продукції (робіт, послуг).

Таким чином, поняття «життєвий цикл підприємства» та «життєвий цикл персоналу підприємства» пов'язані між собою, хоча і залежать від життєвих циклів окремих видів продукції підприємства.

Література

1. Цуркан С. М. Головні засади побудови організаційно-економічного механізму поліпшення використання персоналу промислових підприємств / С. М. Цуркан // Ефективність реструктурованих господарських систем : проблеми і фактори підвищення : Монографія / За заг. ред. док. екон. наук, професора В. І. Осипова. – Одеса : Пальміра, 2008. – С. 234-272.